

HILSNINGSTALE PÅ NKL'S 75-ÅRS JUBILEUM

Det er en glede for meg å kunne hilse fra Regjeringen ved 75-årsdagen for Norges Kooperative Landsforening. Kooperasjonen er en av våre største folkebevegelser - med over en halv million medlemmer - vår første og største forbrukerbevegelse. Dens idegrunnlag og dens praktiske virke er bygget på forbrukernes ønsker og behov. Den har tilført handelen i vårt land viktige sosiale og samfunnsmessige impulser.

2.

75 år er lang tid. Likevel har forbrukersamvirket røtter som går mye lenger tilbake - til Marcus Thrane sådde de første frø.

For 75 år siden var vi inne i gjennombruddet for industrien og den nye tid. De store kreftene dette utløste, medførte også alvorlige sosiale kostnader. For småkårsfolk var samvirket en nødvendighet for å klare hverdagens harde krav. Likevel hadde de første kooperatører et bredere sikte enn det rent materielle.

Einar Gerhardsen forteller i sine erindringer at han gjennom samvirkelaget i Vika fikk sitt livs første teaterbillett - til stykket: "Østenfor sol og vestenfor

måne". Senere fikk Einar Gerhardsen sitt første arbeid som visergutt i Kristiania Kooperative Selskap.

Framveksten av kooperasjonen er en del av demokratiseringen av vårt samfunn. Gjennom medlemskap og medbestemmelse har kooperatørene fått innflytelse over en viktig del av det økonomiske livet. De har bygd opp en handel der utgangspunktet ikke først og fremst er å tjene penger, men å få fram de varer medlemmene trenger og ønsker, i slike butikker medlemmene ønsker, på de steder medlemmene ønsker. Det er medlemmenes engasjement, deres støtte og oppslutning som er ryggraden i samvirkebevegelsen.

Norges Kooperative Kvinneforbund tok allerede i 1950 det initiativ som tre år senere ga oss et eget Forbrukerråd i Norge.

Handelen er vår nest største næring - med over en halv million sysselsatte. Den er vår største arbeidsplass for kvinner. Kooperasjonen innførte de første selvbetjeningsbutikkene. Dere var først ute med varetesting. Dere innførte moderne prosesser som systemkjøp. Dere var tidlig ute med systematiske tiltak for å rasjonalisere handelen - til fordel for forbrukerne. Et eksempel på framtidsrettet tenkning, er de reklame- og merkeløse varene. Dette er forbrukerpolitikk med vekt på ressurs hensyn i produksjon og fordeling av varer og tjenester.

Jeg vil også understreke den store innsats NKL har gjort for opplæring og utdanning. Også her ser vi nye prinsipper som senere har fått gjennomslag: at opplæringen tilbys på alle nivåer - at den er trinnvis bygd opp - slik at det er mulig å kvalifisere seg fra de laveste til de høyeste nivåer.

Myndighetenes politikk for varehandelen har vært satset på forskning og utredningsvirksomhet og på å bevare nærbutikkene. NKL har vært en aktiv medspiller i dette. I flere tilfelle har vi sett at sammenslutningen i regionale lag har gjort det mulig å bevare utsalg som isolert sett går med tap.

6.

Kooperasjonen har møtt og støttet nærbutikk-kampanjen på en god måte. Det er de svakeste gruppene som mest trenger nærbutikkene. Det er en fin manifestasjon av den solidaritetstanken samvirkebevegelsen bygger på når NKL markerer sitt jubileum gjennom to milliongaver: Til arbeidet for å bedre de funksjonshemmedes vilkår i varehandelen og til arbeidet for nærbutikkene. Samvirke er solidaritet i praksis.

Jeg vil også gratulere NKL med innsatsen for den største solidaritetsoppgaven i vår tid - arbeidet for verdens fattige folk. De kooperative organisasjoner i Norden har gitt betydelige bidrag til utviklingslandene gjennom spesielle prosjekter, ekspertise og kapital. Å hjelpe

andre til å hjelpe seg selv er selve grunnlaget for vår politikk overfor utviklingslandene. Å hjelpe hverandre og derved hjelpe oss selv er grunnlaget for samvirkebevegelsen. NKL er en levende og sterk organisasjon som er i pakt med sitt idegrunnlag og som ser framover og engasjerer seg i vår tids store solidaritetsoppgaver. Det har alltid vært et godt forhold mellom kooperasjonen og myndighetene. Jeg avslutter med å uttrykke håpet og forvissningen om at dette gode samarbeidet skal fortsette i åra som kommer.

Gratulerer med de 75 år!